

Saksbehandler: Aslaug Irene Skjold

Kommunedirektør/rådmann: Øystein Hagerup

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
046/23	Formannskapet	17.04.2023

Høringssvar Helsepersonellkommisjonens NOU 2023: 4 Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Formannskapet i Karmøy kommune vedtar å sende inn vedlagte forslag til høringssvar vedrørende Helsekommisjonens rapport NOU 2023:4. *Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse og omsorgstjeneste* innen fristen 2. mai 2023. Forslag til høringssvar er vedlagt saken.

Formannskapet 17.04.2023:

Behandling:

Innstillingen enstemmig vedtatt.

FSK- 046/23 Vedtak:

Formannskapet i Karmøy kommune vedtar å sende inn vedlagte forslag til høringssvar vedrørende Helsekommisjonens rapport NOU 2023:4. *Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse og omsorgstjeneste* innen fristen 2. mai 2023. Forslag til høringssvar er vedlagt saken.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Karmøy kommune har mottatt høringsbrev fra Helse og omsorgsdepartementet vedrørende Helsekommisjonens rapport NOU 2023:4. *Tid for handling. Personellet i en bærekraftig helse og omsorgstjeneste*. Formannskapet vedtok den 20.02.2023 at det skal utarbeides et høringssvar og at kommunedirektøren utarbeider dette. Høringsfristen er 2. mai 2023. Høringsbrev og rapporten er vedlagt saken.

Helsepersonellkommisjonens rapport «Tid for handling»

Helsepersonellkommisjonen sitt mandat er å etablere et kunnskapsgrunnlag og foreslå treffsikre tiltak i årene framover for å utdanne, rekruttere og beholde kvalifisert personell i helse- og omsorgstjenesten i hele landet for å møte utfordringene i helse- og omsorgstjenestene på kort og lang sikt.

Et krevende utfordringsbilde

Kommisjonen beskriver et krevende utfordringsbilde der Norge ligger på topp i Europa i ressursbruk innen helse og omsorgstjenester. Fra 1970-tallet er andel sysselsatte innen helse- og omsorgssektoren tredoblet og i 2021 utgjør dette 15 % av Norges arbeidsstokk. Veksten har hovedsakelig skjedd for personell med høy kompetanse, høyskole og universitetsutdannede personell, og ikke i så stor grad for fagarbeidere og ufaglærte.

Kommisjonen peker videre på en demografiutvikling der antall eldre øker sterkt og fører til sterk økning i etterspørsel etter helse- og omsorgstjenester. Samtidig vil vi få en reduksjon i antall personer i arbeidsfør alder som vil ha innvirkning på alle sektors rekrutterings-situasjon i Norge.

Behovet til helse- og omsorgstjenestene i kommunen vil øke med 50 % fram til 2040 dersom vi ikke endrer tjenestene våre radikalt. Tjenestene er personellintensiv, og det vil ikke finnes kompetent arbeidskraft til å dekke hele behovet uten at alle andre sektorer, inkludert spesialisthelsetjenesten, blir sterkt skadelidende.

Forventningen i befolkningen øker i takt med medisinske fremskritt, nye behandlingsformer og økt standard i tjenestene. Det er et økende sprik mellom forventninger og tjenestenes mulighet til å møte dem på grunn av personell og finansielle begrensninger. Kommisjonen konkluderer med at helse og omsorgstjenestens andel av samfunnets totale arbeidsstyrke ikke kan øke vesentlig framover. Det vil likevel kreves en viss styrking i kommunal helse og omsorgstjeneste for å møte det økte behovet, og en tilsvarende avflating/reduksjon i personell i spesialisthelsetjenesten.

Tiltaksområder

Betydelige tiltak må til for å endre helse- og omsorgstjenestene tilstrekkelig. Derfor anbefaler Helsepersonellkommisjonen en helhetlig innsats på flere tiltaksområder, som sammen vil bidra til omstillingen.

Figur 1.4 Tiltaksområder for løsninger av personellutfordringene

Kilde: Helsepersonellkommissjonen.

Tiltakene er strukturert under følgende seks områder som beskrives i tematiske kapitler og der tiltakene er samlet til slutt i hvert kapittel i rapporten.

- organisering av helse- og omsorgstjenestene,
- Framtidig organisering av helsetjenestene, evt felles forvaltningsnivå
- Framtidig bærekraftig sykehusstruktur, vurdering av lokalsykehus og sykehjem sine funksjoner
- Helse- og omsorgsbygg som tilrettelegger for effektiv drift.
- oppgavedeling,
- Program for effektiv oppgavefordeling, anbefaler å utvidet Tørn programmet,
- omfatter alle helsepersonellgrupper, brukere og pårørende, frivillige
- Kompetansebehov, forsvarlighetskrav, organisering av tjenester og generalistkompetanse
- arbeidsforhold og arbeidstid,
- Samsvar mellom myndighet og ansvar i arbeidstidsspørsmål, gjennomgang av avtaleverk
- Utvikling av alternative arbeidstidsordninger i samsvar med behovene i kommunen
- utdanning og kompetanseutvikling,
- tilstrekkelig utdanningskapasitet i Norge til å utdanne egne leger og annet helsepersonell, (mål om 80 % kapasitet for legeutdanning)
- Utvide tiltak for kompletterende utdanning fra personer utenfor EØS
- Studieplasser til distriktene, satse på generell kompetanse og utvikle tiltak for praksisundervisning
- Kompetansekartlegging, -planer og –satsing
- prioritering og reduksjon av mindre viktige og til dels uønskede tjenester,
- Redusere overbehandling, unødig behandling og behandling som ikke gir helseeffekt
- Utrede konsekvenser mht personellbehov og kapasitet ved innføring av nye pasientrettigheter
- digitalisering og teknologisk utvikling
- Styrke digital kompetanse for effektive helse og omsorgstjenester,
- Effektivisering gjennom bedre utnyttelse av tilgjengelig teknologi
- Forskning for bedre utnyttelse av arbeidskraft i helse og omsorgstjenestene, kvalitetsheving og personellbesparing

Tid for handling

Helsepersonellkommisjonens viktigste anbefaling innebærer at samlet helse- og omsorgs-personell ikke skal øke vesentlig utover dagens nivå. For første gang er det slik at den samlede arbeidsstokken i Norge ikke lenger vil øke fremover. Dersom det blir en vesentlig personellvekst i helse- og omsorgstjenestene, vil sysselsettingen i andre næringer og sektorer måtte reduseres.

Dagens personellvekst innen helse og omsorgssektoren, standardøkning og kvalitetsøkning kombinert med demografiutvikling er derfor ikke bærekraftig. For å få til en endring er det behov for en holdningsendring i befolkningen, blant politikere og helsepersonellet, som bidrar til å dempe tilbudet av og etterspørselen etter helse- og omsorgstjenester. Det må erkjennes at det også i Norge er begrensede ressurser. Politikkutvikling fremover må bygges på en samlet forståelse av at personellet er den begrensende faktoren i helse- og omsorgstjenesten. Dette kan gi rom for tiltak og personellbesparende initiativ som kan bidra til redusert forventningsspråk, og vil senke frustrasjon for ansatte, brukere og pasienter.

Kommunedirektørens konklusjon

Kommunedirektøren deler Helsekommisjonens bekymring for den framtidige utvikling av helse og omsorgstjenestene og ønsker å la seg høre vedrørende rapporten NOU 2023:4. *Tid for handling.*

Personellet i en bærekraftig helse og omsorgstjeneste.

Kommunedirektøren har utarbeidet forslag til hørings svar som anbefales som svar som er vedlagt saken.

Vedlegg:

Hørings svar vedrørende Helsepersonellkommisjonens rapport «Tid for handling»

Høring - Helsepersonellkommisjonens NOU 2023: 4 Tid for handling - Personellet i en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste

NOU 2023_4 Tid for handling